

ΙΤΑΛΙΚΟ ΒΟΜΒΥΚΙΟ

ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΡΥΣΑΛΛΙΔΑ*

Μερικά ποιήματα του Σολωμού, από τα πιο χαρακτηριστικά και δημοφιλή, όπως « Ο Πόρφυρας », « Εἰς τὸν θάνατον τῆς Αἰμιλίας Ροδόσταμο », « Φραγκίσκα Φραϊζερ », « Οἱ Ἐλεύθεροι Πολιορκημένοι », « Ἡ Φαρμακωμένη στὸν Ἄδη », ἀκουμποῦν ἐπάνω σὲ ἰταλικά σχεδιάσματα. Ἡ πρώτη ὕλη τους ὑπάρχει στὴν ἰταλική κατάθεσή τους, τὸ χῶρο ποὺ ὁ Σολωμὸς πατοῦσε στέρεα καὶ ἀπ' ὅπου « μετέφραζε » (δηλαδή μετέφερε) τὴν οὐσία τους. Ἄλλωστε ἡ λέξη « μεταφράζω » δηλώνεται στὰ λατινικά καὶ μὲ τὸ ρῆμα *transfero*, πράγμα ποὺ φανερώνει τὸ μηχανισμό τῆς μεταφορᾶς ἀπὸ τὴ μία γλώσσα στὴν ἄλλη.

Μεταφράζοντας λοιπὸν ὁ Σολωμὸς ἀπὸ τὴν πρώτη δική του καταχώριση τῆς ιδέας, εἶχε τὸν τρόπο του νὰ συμπυκνώνει, νὰ κάνει ὀλίγα τὰ πολλά, ἔτσι ποὺ νὰ δηλώνουν πολὺ περισσότερα.

Υπάρχουν ὅμως καὶ ἰταλικά γραπτὰ τοῦ Σολωμοῦ ποὺ δὲν μεταποιήθηκαν σὲ στίχους ἑλληνικούς. Ἴσως δὲν πρόλαβε, ἴσως δὲν θέλησε νὰ τὰ γυρίσει σὲ ἑλληνική αἴσθηση καὶ τοὺς ἄφησε τὸν πρωτογενὴ χαρακτήρα. Ἐνα τέτοιο παράδειγμα εἶναι τὸ « *La Donna Velata* », ἔργο τοῦ 1846, γραμμένο προφανῶς γιὰ τὸ θάνατο τῆς Ἀδελαΐδας Καρβελᾶ-Grassetti, γυναίκας « ἐξαιρετικῆς ὁμορφιάς καὶ ἀξίας », κατὰ τὸν Στυλιανὸ Ἀλεξίου, μὲ τὴν ὁποία ὁ Σολωμὸς εἶχε, ὡς πιστεύεται, τρυφερὸ αἰσθηματικὸ δεσμό. Οἱ εἰδικοί τὸ θεωροῦν ὡς τὸ μόνον δηλωτικὰ ἐρωτικὸ κείμενο τοῦ Σολωμοῦ, παρόλο ποὺ ὁ ἔρωσ διαπερνᾷ, ὡς ἀνάσα ζωῆς, εὐγένεια, σκίρτημα καὶ μύσκος, ὅλοκληρο τὸ ἔργο του.

* Ἀνακοινώθηκε στὸ ἐπιστημονικὸ συνέδριο « Ὁ Σολωμὸς καὶ ἡ εὐρωπαϊκὴ παιδεία », ποὺ διοργανώθηκε στὴν Κέρκυρα στίς 13-15 Νοεμβρίου 1998 γιὰ τὰ 200 χρόνια ἀπὸ τὴ γέννηση τοῦ ποιητῆ. Πρώτη δημοσίευση στὸ περιοδικὸ *Νέα Ἔστια*, τεῦχος 1720, Ἀθήνα, Φεβρουάριος 2000.